

УДК 793.3+130.2

Цитування:

Федотова Н. В. Поширення танцю контемпорарі в Україні. *Культура і сучасність : альманах*. 2021. № 2. С. 97–103.

Fedotova N. (2021). Spread of contemporary dance in Ukraine. *Kultura i suchasnist : almanakh*, 2, 97 – 103 [in Ukrainian].

Федотова Наталя Володимирівна, аспірантка Київського національного університету культури і мистецтв
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4566-2334>
fedotovanata08@gmail.com

ПОШИРЕННЯ ТАНЦЮ КОНТЕМПОРАРІ В УКРАЇНІ

Мета роботи – виявити особливості поширення танцю контемпорарі в Україні. **Методологія.** Дослідження проведено завдяки використанню історико-хронологічного та біографічного методів, а також методу стилістичного аналізу. **Наукова новизна.** Вперше систематизовано відомості щодо танцю контемпорарі в Україні та виявлено особливості його поширення. **Висновки.** Танець контемпорарі сьогодні визнаний у всьому світі як дослідницький інструмент пізнання людини та розширення її свідомості, що виконує не лише рекреаційні, релаксаційні, комунікативні та інші функції, а й застосовується для вирішення проблем людини на фізичному та психічному рівнях, а також для формування культурних цінностей. Зародившись в Європі та Америці, танець контемпорарі поширився в Україні, набувши в останні роки значної популярності. Серед фахівців-хореографів, які прислужились його популяризації в Україні від кінця ХХ ст. до сьогодні – М. Лимар, О. Будницька, Л. Венедиктова, Л. Мова, Р. Баранов, Х. Шишкарьова, А. Овчинников, А. Сафонов, О. Рубан. В Україні створено танцювальні компанії Buchok ART Family, Totem Dance Group, N'Era Dance Company та ін., які займаються дослідницьким танцем контемпорарі, демонструють вистави на малих сценах у різних містах України та на міжнародних фестивалях сучасного танцю. Фестивалі сучасного танцю «Zelyonka Fest», «Простір танцю» та ін., що проводяться в Україні, також сприяють популяризації танцю контемпорарі. Поширення інформації про танець контемпорарі відбувається через платформи, лабораторії, резиденції під керівництвом західних фахівців, а також завдяки вітчизняним хореографам, які відвідують майстер-класи, семінари, лекції, інтенсиви та ін. таких фахівців в Україні та за кордоном, та у свою чергу передають досвід учням.

Ключові слова: танець контемпорарі, культура України, сучасна культура, хореографія, сучасний танець.

Natalia Fedotova, graduate student, Kyiv National University of Culture and Arts

Spread of contemporary dance in Ukraine

The purpose of the article is to discover the peculiarities of the spread of contemporary dance in Ukraine. **Methodology.** The research was carried out using historical-chronological and biographical methods, as well as the method of stylistic analysis. **Scientific novelty.** For the first time, information about contemporary dance in Ukraine has been systematized and the features of its distribution have been identified. **Conclusions.** Contemporary dance is today recognized all over the world as a research tool for understanding a person and expanding his consciousness, which performs not only recreational, relaxation, communicative, and other functions, but is also used to solve human problems at the physical and mental levels, as well as to form cultural values. Having originated in Europe and America, the contemporary dance spread in Ukraine, gaining significant popularity in recent years. Among the specialist choreographers who contributed to its popularization in Ukraine from the end of the twentieth century. until now – M. Lyamar, O. Budnytska, L. Venedyktova, L. Mova, R. Baranov, Kh. Shyshkarova, A. Ovchinnikov, A. Safonov, O. Ruban. In Ukraine, dance companies Buchok ART Family, Total Dance Group, N'Era Dance Company and others have been created, engaged in research contemporary dance, which demonstrate performances on small stages in different cities of Ukraine and at international contemporary dance festivals. Contemporary dance festivals "Zelyonka Fest", "Dance Space" and others, held in Ukraine, also contribute to the popularization of contemporary dance. The dissemination of information about contemporary dance occurs through platforms, laboratories, residences under the guidance of Western specialists, as well as thanks to domestic choreographers who attend master classes, seminars, lectures, intensives, etc. such specialists in Ukraine and abroad, and in turn pass on experience to students.

Key words: contemporary dance, Ukrainian culture, modern culture, choreograph, modern dance.

Актуальність теми дослідження. Танець контемпорарі – це напрям хореографічного мистецтва, який посів помітне місце серед інших танцювальних напрямів та стилів. Він порівняно молодий, але набув популярності в усьому світі завдяки самобутності, зокрема, відрізняється від інших напрямів та стилів хореографічного мистецтва тим, що не є

фіксованою технікою, не спирається на завчені прийоми та схеми, а спрямований на формування усвідомленості в цілому та індивідуальної хореографічної мови танцівника.

Для сучасної української культури танець контемпорарі важливий не лише як сучасна хореографічна практика, а й як культурно-

мистецький феномен, в якому первинним вважається тіло танцівника, саме воно є основним дослідницьким інструментом пошуку сенсів та змістів. На перший план у танці контемпорарі виноситься інтелектуальна парадигма.

Сприйняття та інтерпретація танцю контемпорарі в різних країнах відрізняється, оскільки на танець контемпорарі природно впливають культурні, етнічні та історичними особливості кожної країни. В українській танцювальній спільноті сформоване своє розуміння танцю контемпорарі під впливом зазначених чинників. Зазвичай в Україні танець контемпорарі розглядається у контексті сучасного танцю, до якого відносять танець модерн, постмодерн та контемпорарі), часто відбувається поєднання цих напрямів, що ускладнює виявлення характерних рис власне танцю контемпорарі. Сьогодні переважно вживається слово «контемп» як скорочений варіант назви напрямку, що вносить ще більшу плутанину в ідентифікацію напрямку. Відповідно і розуміння, сутності танцю контемпорарі та специфіки його поширення в Україні досить поверхневі.

Аналіз досліджень і публікацій. Окремі аспекти становлення, розвитку, функціонування танцю контемпорарі увійшли до кола наукової рефлексії таких українських дослідників, як-от Л. Мова[9], В. Костевич [4], М. Погребняк [10], О. Чаус [14], Д. Шариков [15], О. Хендрик [13], Н. Корисько[3], О. Маншилін [7] та ін. Однак комплексного аналізу сучасного стану танцю контемпорарі в Україні не проведено.

Мета дослідження – виявити особливості поширення танцю контемпорарі в Україні.

Наукова новизна. Вперше систематизовано відомості щодо танцю контемпорарі в Україні та виявлено особливості його поширення.

Виклад основного матеріалу. Основними чинниками, що спровокували зародження сучасного танцю, зокрема й танцю контемпорарі, стали прагнення свободи в політичному сенсі та свободи самовираження, прагнення знищити тоталітарні режими, а також пошук альтернативи класичним хореографічним традиціям та сформованим канонам танцювальної краси. Але не руйнування чи заміщення класичної, народної, бальної хореографії, а можливість паралельного існування та розвитку.

Позиціонуючи танець контемпорарі як самостійний прогресивний напрям в хореографічному мистецтві, необхідно звернутись до його витоків. Виник танець

контемпорарі наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття в Європі та Америці. Однією з основних його ознак є зануреність в дослідження тілесних станів у теперішньому часі («тут і зараз»). Базується на техніках і методиках, які виступають інструментами для розвитку тіла. Набуття нового тілесного досвіду в танці контемпорарі може виступати як ціллю, коли пріоритетними стають завершена хореографічна композиція чи спектакль, так і засобом для створення нової індивідуальної мови танцівника чи танцювальної компанії. Концептуально танець контемпорарі приходить до розуміння тіла як феноменології [5].

Пройшовши шлях зародження та становлення в Америці та Європі, танець контемпорарі проникає в Україну, поширюється шляхом усного передавання практичного та теоретичного досвіду через майстер-класи, семінари, лекції та ін. як в нашій країні, так і за її межами. З руйнуванням тоталітарної країни СРСР, створенням самостійної держави України, поширенням демократичних тенденцій вітчизняні хореографи і танцівники отримали можливість відвідувати навчальні заходи (workshop) всесвітньо відомих хореографів танцю контемпорарі, що дозволяє пробувати свої сили та набувати знань та досвіду в закордонних школах, академіях та танцювальних компаніях. Навряд чи можна виявити чітку дату проникнення танцю контемпорарі в Україну, адже цей процес відбувся завдяки творчості багатьох прибічників цього напрямку, які поступово поширювали його принципи в різних частинах України упродовж років.

Вагомий внесок у поширення танцю контемпорарі в нашій країні зробила Марина Лимар – відомий хореограф, яка одна з перших привезла танець контемпорарі в Україну. Вона брала участь у понад шестидесяти міжнародних стажуваннях, стипендіальних програмах, творчих резиденціях та освітніх програмах як перформер, хореограф. Вивчала різні напрями сучасного танцю, фізичний театр, перформативні практики, соматичні дисципліни та техніки усвідомленого руху, як-от Техніка Александра (Alexander technique), ідеокінез (ideokinesis), центрування тіла і розуму (Body Mind Centering), метод Франкліна (Franklin Method), автентичний рух (Authentic Movement) та ін. [6]

Незалежну творчу та педагогічну діяльність вона почала в 1996 р., організувавши разом з Оленою Будницькою в Дніпропетровську авторську школу сучасної

хореографії «Інші танці». З 2007 року школа розділилась на дві групи: перша, під керівництвом Марини Лимар з незмінною назвою «Інші танці» перетворилась на дитячу студію, а друга – стала театром-школою танцю «Потоки» з художнім керівником Оленою Будницькою [7, 250].

«Інші танці» – це унікальна в Україні школа-майстерня, яка успішно працювала за наступними напрямками: базові техніки танцю контемпорарі, імпровізація, перформанс, композиція. Форма творчого процесу – це креативні лабораторії, кінцевим результатом яких є вистави. Основна концепція – розкриття ідентичності дитини, розвиток її самопізнання, розуміння інших людей, взаємодії з ними, реалізовані у формі гри. Філософія роботи з дітьми – це стимулювання їхньої ініціативи, спонукання до спільного творчого процесу, в якому вони не пасивні виконавці, а співавтори.

Пізніше школа трансформувалась в освітній центр, де проводились семінари, просвітницькі проекти, метою яких став показ жанру театру танцю, що існує в Європі упродовж багатьох років, як напряму мистецтва, який дає змогу оригінально висловлюватися та розвивати індивідуальність. Важливою місією М. Лимар вважала підтримку та збільшення зацікавленості танцем контемпорарі та фізичним театром. З цієї метою з 2000 по 2008 роки її команда проводила в Дніпропетровську міжнародний фестиваль «Вільний танець», де брали участь колективи з усього світу. Наразі школа «Інші танці» припинила свою діяльність, але її випускники успішно продовжують свою професійну кар'єру в Україні, Франції, Бельгії, Великій Британії, Канаді, Росії. Наприклад, Данило Белкін закінчив школу «Інші танці» та працював танцівником і хореографом в театрі-школі сучасного танцю «Потоки». Також брав участь в різноманітних міжнародних проектах. З 2016 року він куратор перформативної платформи Dnipro Body Project – незалежного об'єднання митців Дніпропетровщини, які працюють у напрямі танцю контемпорарі.

Театр-школа сучасного танцю «Потоки», організована Оленою Будницькою у 2004 році, сьогодні продовжує свою діяльність як школа професійної підготовки артистів сучасного танцю та як молодіжний театр танцю – компанія, що здійснює свою творчу діяльність на стику жанрів театру, танцю, імпровізації. Програма навчання включає різні напрями сучасного танцю, зокрема техніки танцю контемпорарі, імпровізація, контактна імпровізація та композиція [1].

Значущою особистістю у сфері експериментального, перформативного контемпорарі та просвітництва у сучасному мистецтві є Лариса Венедиктова – перформер, педагог, хореограф. Вивчала різні напрями та техніки сучасного танцю в Росії, Греції, Німеччині, Америці, Естонії, Словаччині, Польщі. Викладала танець контемпорарі в Міжнародному Слов'янському університеті з 1997 по 2004 рік, проводила майстер-класи з контактної імпровізації, технік танцю контемпорарі, композиції та перформансу професійним танцівникам та акторам, а також аматорам в різних містах України. Крім того, Венедиктова займається журналісткою діяльністю, а з 1999 по 2001 рік видавала в Україні журнал «Світ мистецтва», що містив статті про сучасний танець в контексті сучасного мистецтва.

У 2000 році Л. Венедиктова організувала незалежну перформативну групу TanzLaboratorium, яка брала участь у європейських фестивалях. TanzLaboratorium розцінює мистецтво як процес життя, що актуалізується перформативністю, а перформативність розуміється як специфічний вид мистецької діяльності, який тематизує темпоральність [17].

Вагомий внесок у розвиток дослідницького танцю контемпорарі робить Людмила Мова – спеціаліст по техніках сучасного танцю (техніки танцю контемпорарі, імпровізація, контактна імпровізація, Лабан-аналіз, сучасні методи композиції), а також у сфері танцювально-рухової арт-терапії. У 2000 році відкрила центр психології руху «Maluma&Takete», який функціонує як школа сучасного танцю для всіх охочих. На базі центру проводяться міжнародні освітні та дослідницькі програми, лабораторії, майстер-класи, інтенсиви. Наприклад, лабораторія по композиції Ольги Прихудалової (2009–2010 рік), міжнародна освітня платформа «Імпульс трансформації» (Хіларі Браян, Сибриг Доктер, 2010 рік), лабораторія «Взаємодія танцю та музики» американського композитора Річарда Кемерон-Вульфа (2012 рік) [7, 267].

Доцент кафедри хореографічного мистецтва факультету хореографічного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв, кандидат психологічних наук, доктор педагогічних наук, психолог та автор численних наукових статей Л. Мова успішно працює зі студентами ОПП «Сучасна хореографія», навчаючи їх технікам танцю контемпорарі під час дисципліни «Теорія та методика викладання contemporary

dance», сучасним нестандартним підходам у хореографічних постановках при викладанні «Мистецтва балетмейстера». Вона поєднує у своїй роботі знання з психології та досвід з сучасної хореографії. «Дихання, динамічне вибудовування осі скелета, артикуляційна робота частин тіла, робота з центром і периферією, ярусність, робота над відчуттям обсягу всередині тіла і тіла в просторі, баланс-контрбаланс, звук, енергія, емоції – все це важливі компоненти роботи як психолога, так і хореографа», – зазначає Л. Мова [8]. Вона застосовує для підготовки професійних хореографів і гармонійного розвитку особистості Лабан-аналіз, комбінуючи з різними техніками арт-терапії.

Один з провідних фахівців-хореографів, хто прислужився поширенню та розвитку контактної імprovізації і Україні – Руслан Баранов, який у 2000 році почав проводити заняття з контактної імprovізації для всіх охочих спочатку в Києві, потім в інших містах України. Руслан Баранов ділився своїм досвідом не лише в Україні, а й за її межами: Росія, Білорусь, Молдова, Польща, Фінляндія, Латвія, Германия тощо. З часом, у 2009–2012 році організував в Україні фестиваль контактної імprovізації – тижневі інтенсиви з майстер-класами та перформансами від відомих світових майстрів контактної імprovізації. В 2011 році створив трупу «SantahDanceCompanу», почав створювати власні перформанси та гастролювати по країні. Перформанси Баранова – це завжди про радість та свободу гри в просторі, максимально відкрите тіло танцівника, спонтанні реакції в ньому, без використання сюжетних ліній, персонажів та без підтексту.

Крім того, Руслан Баранов ділиться своїм досвідом зі студентами Київського національного університету культури і мистецтв, викладає дисципліни «Теорія та методика викладання contemporary dance» та «Контактна імprovізація».

Важливу роль для розвитку танцю контемпорарі в Україні відіграє хореограф та перформер Антон Овчінніков. Створений ним театр танцю «Black O!Range» в 2008 році починав з театралізованих вистав у стилі джазового танцю, згодом інтерес компанії змістився до експериментальних форм танцю контемпорарі та поєднання жанрів, що дозволяло створювати роботи, які захоплюють глядача несподіваними хореографічними прийомами і свіжим поглядом на рух. У виставах «Black O!Range» танець – це не просто

спосіб розповідати відомі історії, але і можливість викликати з підсвідомості те, що недоступно у вербальному спілкуванні [7, 260].

У 2010 році А. Овчінніков організував єдиний в Україні фестиваль сучасного танцю «Zelyonka Fest», що перетворилась на міжнародну платформу для розвитку та популяризації сучасного танцювального мистецтва в Україні. В 2010 році під час фестивалю презентовані спектаклі театру танцю «Black O!Range», а вже наступного року фестиваль набув міжнародного формату та запросив молодих хореографів із Санкт-Петербургу, Мінську та Риги. Сьогодні «Zelyonka Fest» є наймасштабнішим танцювальним заходом в Україні в сфері танцю контемпорарі. Щороку фестиваль надає площадку для виступів як професійним хореографам і компаніям сучасного танцю, так і любителям, які прагнуть до підвищення професійного рівня і готові представляти своє мистецтво на професійній сцені.

На підтримку українських молодих хореографів А. Овчінніков започаткував проект «Артіль». В 2015 році заснував Всеукраїнську асоціацію «Платформа Сучасного Танцю» – громадську організацію для об'єднання хореографів та танцівників, що створена для підтримки та допомоги в їхніх проектах.

Значний вплив на розвиток танцю контемпорарі в Україні здійснює Христина Шишкарьова – викладач, хореограф, куратор, автор вистав, віце-президент Всеукраїнської асоціації «Платформа Сучасного Танцю», художній керівник школи сучасного танцю. У 2008 році Х. Шишкарьова організувала школу сучасного танцю Totem Dance School, яка успішно працює сьогодні, виділяється наявністю авторської методики, за якою працюють всі педагоги школи, переважно, її колишні учні. На базі Totem Dance School існують кілька освітніх програм: Totem Dance Pro (для танцівників), Creative Pro (для хореографів), PRO teacher (для викладачів сучасного танцю). Регулярно проводяться майстер-класи, лабораторії та резиденції від професіоналів з усього світу, а також вечори сучасної хореографії, де кращі студенти школи можуть продемонструвати свої досягнення. Художній керівник – Христина Шишкарьова, унікальна, творча особистість, діяльності якої різновекторна, її невичерпна енергія сприяє реалізації нових ідей та неймовірної кількості проектів. Умовно діяльність школи можна розділити на три напрями.

Перший – це робота школи танцю для дітей та дорослих, спрямована на послідовне та системне навчання, показує високі результати на міжнародних фестивалях і змаганнях в Україні та за її межами. Учні школи продовжують своє навчання в українських закладах вищої освіти, успішно здобувають освіту і роботу за кордоном. Програма навчання танцю контемпорарі в Totem Dance School включає освоєння release dance technique, flying low, занурення в роботу над усвідомленням руху, імпровізацію, партнерінг [16].

Другий – організаційна діяльність по реалізації фестивалів сучасного танцю. Наприклад, організовано та проведено фестиваль сучасної хореографії для дітей і дорослих «Dance! Dance...Dance?», місією якого стали популяризація сучасного танцю як виду мистецтва, налагодження зв'язків між різними українськими колективами; фестиваль сучасного танцю «4DCD Art Festival» з яскравою насиченою програмою як для учасників, так і для глядачів; Totem Dance Solo Festival, який починався як конкурс, але трансформувалася в унікальний фестиваль, місце пошуку, свободи, цікавих знайомств і сміливих експериментів. А також освітня платформа, яка проводиться як на базі Totem Dance School, так і по всій Україні. Наприклад, Арт Резиденція «Ризома», яку можна назвати міжнародною, оскільки участь беруть як танцівники та хореографи з України, так і з інших країн.

Третій напрям – створення хореографічних мініатюр та вистав, демонстрація їх глядачу в межах сценічного та позасценічного простору. К. Шишкарьова тонко відчуває сьогодення, її інтереси, громадянська позиція знаходять відбиток у постановках.

Успішно розвиває напрям контемпорарі в Україні Антон Сафонов – танцівник, хореограф, перформер, активний тілесний практик, займається дослідженням, розвитком і навчанням танцю контемпорарі. Закінчив курси підвищення кваліфікації «Profi training» в центрі сучасної хореографії К3 (Німеччина, Гамбург). Проїшов стажування в Aura Dance Theatre (Литва, Каунас), де брав участь в роботі хореографа Amosa Ben-Tala (NDT II). Проїшов стажування в Fresco Dance Company (Ізраїль, Тель-Авів), де перейняв досвід роботи від засновника і хореографа компанії Yoram Karmi. Брав участь в «regular daily classes» в Batsheva Dance Company (Ізраїль, Тель-Авів), що дало можливість перейняти досвід від танцівників цієї трупі [11].

А. Сафонов засновник та хореограф театру танцю «Третя особа» (місто Херсон), учасник фестивалю «Zelyonka Fest», створив разом з А. Овчінниковим («Black O!Range») танцювальну виставу «Муха in the Milk». Він куратор проектів «Point of Creation», «Діти змін»; провів велику кількість освітніх проектів з розвитку і вдосконалення тіла, розуму, духу. Сьогодні він оздоровлює людей, допомагає знайти внутрішні ресурси, використовуючи методи бойових мистецтв, танців, йоги та інших напрямів роботи з тілом і свідомістю.

У процесі поширення танцю контемпорарі в Україні вагому участь бере Віктор Рубан – хореограф, танцівник, актор, перформер. Технікам танцю контемпорарі, Release based techniques, контактній імпровізації він навчався у фахівців інших країн. Проїшов вступний сертифікаційний курс з «Основи Бартенєфф і систему аналізу руху Лабана», сертифікований руховий аналітик (СМА), зареєстрований соматичний терапевт (RSMT), визнаний на міжнародному рівні експерт в області «Аналізу руху за Лабаном» (Laban Movement Analysis). Брав участь у численних українських і міжнародних танцювальних перформативних проектах: «Вголос і Про себе» (2008), «Тіптоє до себе» (2008), «Бутто/нетто. Термін придатності: можливий» (2009), «На межі торкання» (Україна-Білорусь, 2009), імпровізаційний перформанс Стіва Баттс (Україна-Ірландія, 2008) та ін. Викладає: контемпорарі (Laban, Bartenieff based technique, releasebasedtechnique); контактну імпровізацію, партнерінг; вибудовування з елементами емпіричної анатомії; лабораторії по композиції, імпровізації і перформансу; проводить майстер класи на стику психології і хореографії, тренінги, групи самопізнання і особистісного зростання (танцювально-рухове та арт-терапевтичне спрямування).

Всі названі митці діляться своїм досвідом, що стає потужним поштовхом до розвитку молодих хореографів, які також розвивають та популяризують танець контемпорарі. Деякі відкривають студії танцю та працюють з дітьми, а деякі власними силами створюють танцювальні компанії, де займаються дослідницьким танцем контемпорарі, ставлять вистави та успішно показують їх на малих сценах у різних містах України, а також на міжнародних фестивалях сучасного танцю. Серед таких компаній Buchok ART Family – сімейний дует танцівників, хореографів, викладачів, організаторів навчально-перформативних проектів, що

працюють в напрямі танцю контемпорарі, створений в 2011 році. Вони беруть участь у міжнародних фестивалях сучасного перформативного мистецтва: фестиваль сучасного танцю «Zelyonka Fest» (Україна), «New Baltic Dance» (Литва), Міжнародний фестиваль театрів танцю (Польща), Міжнародний фестиваль сучасного танцю «Простір танцю» (Україна), Міжнародний фестиваль танцювальних дуетів «Diversia» (Росія) та ін.

N'Era Dance Company – команда танцівників, хореографів, митців-одномумців, які працюють в напрямі фізичного театру і танцю контемпорарі. Вони прибічники експериментального руху, приділяючи увагу внутрішньому світу сучасної людини, його рефлексії і реакції на зовнішній світ. Беруть участь у танцювальних форумах: фестивалі «Гоголь Fest», «Zelyonka Fest», Міжнародний Форум сучасної хореографії в місті Вітебськ (Білорусь). Колектив став переможцем першого та другого національного фестивалю «Відкрита сцена» (м. Київ), а також театрального фестивалю «VIEфест». Першу свою роботу «Alpha» учасники команди успішно презентували в Мінську на сцені «ОК16» [2].

Танцювальна компанія Totem Dance Group об'єднує незалежних танцівників та інших митців під керівництвом Х. Шишкарьової, працює в напрямі сучасного танцю, перформансу, фізичного театру. Складається з професійних танцівників, має стабільний склад з восьми танцівників, які є самостійними творчими одиницями, хореографами та педагогами. А також запрошує вільних професіоналів в сфері театру, танцю, кіно, циркового мистецтва для проведення спільних проєктів. В репертуарі компанії понад двадцять вистав.

Попри популярність танцю контемпорарі та його використання значною кількістю хореографів, в фаховому освітньому процесі цей напрям представлений лише в декількох закладах вищої освіти, одним з перших, де розпочалося викладання дисципліни з теорії та методики танцю контемпорарі був Київський національний університет культури і мистецтв.

Сучасний танець в Україні до недавнього часу масштабно не підтримувався на державному рівні. Лише 2017 року з метою сприяння розвитку національної культури та мистецтва в країні було створено державну установу Український культурний фонд, який з 2018 року розпочав свою роботу по

забезпеченню сприятливих умов для розвитку та підтримки культурного розмаїття та інтеграції української культури в світовий культурний простір. Один із міжнародних фестивалів, який відбувся за підтримки Українського культурного фонду – «Простір танцю», здійснений у співпраці Інституту Адама Міцкевича, Totem Dance Group, Київського академічного Молодого театру та Post Play Театру. «Простір танцю» є частиною великого міжнародного проєкту «Територія хореографії», що об'єднує танцівників Центральної та Східної Європи. Фестиваль проводився у двох містах України – Києві та Дніпрі.

Використання терміну «танець контемпорарі» у телевізійних проєктах, що мали б популяризувати цей напрям, лише внесли ще більшу плутанину. Адже телевізійний формат – це розважальне шоу, спрямоване на популяризацію комерційного танцю, сприяє формуванню стереотипів щодо танцю контемпорарі, що не відповідають цьому напрямку, принаймні, тим канонам, в яких він був сформований в Європі.

Висновки. Танець контемпорарі сьогодні визнаний в усьому світі як дослідницький інструмент пізнання людини та розширення її свідомості, що виконує не лише рекреаційні, релаксаційні, комунікативні та інші функції, а й застосовується для вирішення проблем людини на фізичному та психічному рівнях, а також для формування культурних цінностей. Зародившись в Європі та Америці, танець контемпорарі поширився в Україні, набувши в останні роки значної популярності. Серед фахівців-хореографів, які прислужились його популяризації в Україні від кінця ХХ ст. до сьогодні – М. Лимар, О. Будницька, Л. Венедиктова, Л. Мова, Р. Баранов, Х. Шишкарьова, А. Овчинников, А. Сафонов, О. Рубан. В Україні створено танцювальні компанії Buchok ART Family, Totem Dance Group, N'Era Dance Company та ін., які займаються дослідницьким танцем контемпорарі, демонструють вистави на малих сценах у різних містах України та на міжнародних фестивалях сучасного танцю. Фестивалі сучасного танцю «Zelyonka Fest», «Простір танцю» та ін., що проводяться в Україні, також сприяють популяризації танцю контемпорарі. Поширення інформації про танець контемпорарі відбувається через платформи, лабораторії, резиденції під керівництвом західних фахівців, а також завдяки вітчизняним хореографам, які відвідують майстер-класи, семінари, лекції,

інтенсиви та ін. таких фахівців в Україні та за кордоном, та, у свою чергу, передають досвід учням.

Література

1. Будницька А. Театр-школа сучасного танцю «Потоки». URL : <http://potoki.com.ua/ru/o-nac-3/> (дата звернення 29.09.2021).
2. Детюченко В. N'Era Dance Company. URL : <https://theatre.love/ru/theatres/nera-dance-company/> (дата звернення 29.09.2021).
3. Корисько Н. М. Хореографія як контемпоранне мистецтво. *Вісник національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2015. № 2. С. 101–105.
4. Костевич В. С. Психологические аспекты контемпорари (Contemporary dance). URL : <http://tdt-edu.ru/psixologicheskie-aspekty-kontemporari-sontemporary-dance-kostevich-v-s/> (дата звернення 20.09.2021).
5. Курюмова Н. Ю. Современный танец. *Большая российская энциклопедия*. Т. 30. 2015. С. 565–566.
6. Лимар М. Школа сучасного танцю «Інші танці». URL : http://www.freedance.org.ua/drugie_tantsi/ru.html/ (дата звернення 27.09.2021).
7. Маншилин А. Украина. Разные мнения о налички. *Васенина Е. Современный танец постсоветского пространства*. Москва, 2013. С. 245–275.
8. Мова Л. Центр психології руху «Maluma&Takete». URL : <http://maluma.com.ua/o-nas/lyudmila-mova.html> (дата звернення 29.09.2021).
9. Мова Л. В. Методика виконання contemporary dance : робоча програма навч. дисципліни для 3 курсу. Київ : КНУКіМ, 2017. 42 с.
10. Погребняк М. М. «Contemporary dance»: поняття та основні етапи формування школи. *Тенденції і перспективи розвитку світового хореографічного мистецтва* : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., Полтава, 6–7 грудня 2010 р. Полтава : ПНПУ, 2011. С. 14–18.
11. Сафонов А. Танцювальний інтенсив. URL : <https://prodance.com.ua/anton-safonov-dance-intensives/> (дата звернення 29.09.2021).
12. Тетеріна О. Простір танцю. URL : <https://vomne.net/o-teatre/prostir-tantsyu-persha-re-d-aktsiya/> (дата звернення 28.09.2021).
13. Хендрік О. Ю. Поняття Contemporary dance та композиції його хореографічного тексту. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2017. № 3. С. 128–132.
14. Чаус О. О. Формування Contemporary dance на основі танцю модерн. *Мистецтвознавчі записки*. 2011. № 19. С. 269–275.
15. Шариков Д. І. Contemporary dance у балетмейстерському мистецтві : навч. посіб. Київ : Київський міжнародний університет, 2010. 173 с.
16. Шишкарьова Х. Школа сучасного танцю «Totem Dance School». URL : <https://totemdanceschool.com/pro-nas/vykladachi/> (дата звернення 25.09.2021).
17. Яремчишина М. Відкритий архів. Лариса Венедиктова. Tanzlaboratorium. URL : <http://openarchive.com.ua/tanzlaboratorium/> (дата звернення 28.09.2021).

References

1. Budnicka, A. (2021). Theater-school of bitter dance "Potoki". Retrieved from <http://potoki.com.ua/ru/o-nac-3/> [in Russian].
2. Detiuchenko, V. (2021). N'Era Dance Company. Retrieved from <https://theatre.love/ru/theatres/nera-dance-company/> [in Russian].
3. Korysko, N.M. (2015). Choreography as contemporary art. *Bulletin of the National Academy of Management of Culture and Arts*, 2, 101–105. [in Ukrainian].
4. Kostevich, V.S. (2021). Psychological aspects of contemporary (Contemporary dance). Retrieved from <http://tdt-edu.ru/psixologicheskie-aspekty-kontemporari-sontemporary-dance-kostevich-v-s/> [in Russian].
5. Kuryumova, N.Yu. (2015). Contemporary dance. *Great Russian Encyclopedia*. Moscow, vol. 30, 565–566. [in Russian].
6. Lyamar, M. (2021). School of modern dance "Other dances". Retrieved from http://www.freedance.org.ua/drugie_tantsi/ru.html/ [in Ukrainian].
7. Manshilin, A. (2013). Ukraine. Different opinions on availability. *Vaseniina E. Contemporary dance of the post-Soviet space*. Moscow, 245–275. [in Russian].
8. Mova, L. (2021). Maluma & Takete Center for Motion Psychology. Retrieved from <http://maluma.com.ua/o-nas/lyudmila-mova.html> [in Ukrainian].
9. Mova, L. (2017). Methods of performing contemporary dance. Kyiv: KNUKіM. [in Ukrainian].
10. Pohrebniak, M.M. (2011). "Contemporary dance": the teacher and the main stage of the formulation of the school. Trends and prospects for the development of world choreographic art: materials II All-Ukrainian scientific-practical conf., Poltava, December 6–7, 2010. Poltava: PNPU, 14–18. [in Ukrainian].
11. Safonov, A. (2021). Dance intensive. Retrieved from <https://prodance.com.ua/anton-safonov-dance-intensives/> [in Ukrainian].
12. Teterina, O. (2021). Dance space. Retrieved from <https://vomne.net/o-teatre/prostir-tantsyu-persha-re-d-aktsiya/> [in Ukrainian].
13. Khendryk, O.Yu. (2017). The concept of Contemporary dance and the composition of its choreographic text. *Bulletin of the National Academy of Management of Culture and Arts*, 3, 128–132. [in Ukrainian].
14. Chaus, O. O. (2011). Formation of Contemporary dance on the basis of modern dance. *Mystetstvoznavchi zapysky*, 19, 269–275. [in Ukrainian].
15. Sharykov, D. I. (2010). Contemporary dance in the art of choreography. Kyiv: Kyiv International University. [in Ukrainian].
16. Shyshkarova, Kh. (2021). School of modern dance "Totem Dance School". Retrieved from <https://totemdanceschool.com/pro-nas/vykladachi/> [in Ukrainian].
17. Yaremchyshyna, M. Open archive. Larisa Venediktova. Tanzlaboratorium. Retrieved from <http://openarchive.com.ua/tanzlaboratorium/> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 14.09.2021
Отримано після доопрацювання 12.10.2021
Прийнято до друку 19.10.2021